№ 100 Յուլիսի 26 Երեքշաբթի **1883** Յուլիսի 26 Երեքշաբթի № 100

ՏԱՍՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ:
Առանձին համարները 5 կօպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի
Тифлисъ. Редакція «Мшакъ»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կօպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ս. Ս. Մէսխի:—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Երևանից: Նամակ Ալէքսանդրօպօլից: Նամակ Ղզլարից: Նամակ Ախալքալաքից: Նամակ խմբագրին:—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ:—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ:—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Կալօմէայի Դօն-Ժուանը:

Ս. Ս. ՄԷՍԽԻ

Յուլիսի 21-ին վախճանվեցաւ Աբաս-Թումանում վրաց „Դրօէբա“ լրագրի խմբագիր Սէրգէյ Մէսխի, որ արդէն 14 տարի է որ խմբագրում էր իր լրագիրը: Նրանից առաջ մի քանի տարի շարունակ Գ. Ծէրէթելլի էր խմբագրում նոյն լրագիրը:

Հանգուցեալը դեռ երիտասարդ մարդ էր, հազիւ 40 տարեկան: Նա աղքատ իմէրել ծնողների որդի էր, աւարտեց իր ուսումը Ս. Պետերբուրգի Համալսարանի բնագիտական բաժնում: „Դրօէբա“ լրագիրը արդէն 17 տարի գոյութիւն ունի և նրա գոյութեան տասն և չորս տարի շարունակ խմբագրելով այդ լրագիրը, Մէսխի, ինքն աղքատ մարդ լինելով, կրեց ամեն տեսակ նիւթական զրկանքներ, ստիպված լինելով մենակ, առանց որ և է օգնականի, լցնել ամենօրեայ թերթի համարները, սրբագրութիւն անել, համարները փոստ ուղարկել և այլն: Անդադար զրկանքներ կրելով թէ բարոյական և թէ նիւթական կողմից, երիտասարդ վրացի խմբագիրը հասցրեց իրան անբուժելի հիւանդութեանը, որին վերջապէս և զոհ գնաց այս օրերս:

Ցաւալի է որ մեր տեղական թէ վրաց և թէ հայոց լրագրութիւնը ոչ թէ միայն նիւթապէս չէ ապահովացնում իր մէջ գործողներին, բայց և վերջ ի վերջոյ շատ անգամ հասցնում է նրանց գերեզմանին, նրանցից կեանքի զոհ է պահանջում:

Բարի յիշատակ և հանգիստ այն համեստ գործողին, որ տասն և չորս տարի շարունակ անխոնջ կերպով աշխատել է, իր անձն էլ զոհելով, ժողովրդի լուսաւորութեան համար:

Ս. Ս. Մէսխի թաղվեցաւ Քութայիսում, իսկ Թիֆլիսում կատարվեցաւ հանգուցեալի յիշատակին հոգեհանգիստ:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԵՐԵՒԱՆԻՑ

Յուլիսի 4-ին

Երևանի թեմի վիճակաւոր առաջնորդ ս. Գ. Սուրէնեանցի կարգադրութեամբ և Աթանասեանց տէր-Ղևոնդ քահանայի ծանուցմամբ, թեմական դպրանոցի ուսուցիչներից մի քանիսը հրաւիրված էին ներկայ լինելու Նորք քաղաքամասի երկսեռ ուսումնարանների հարցաքննութիւններին, որ պէտք է տևէին յունիսի 24-ից մինչև 27-ը: Ես ևս այնտեղ ներկայ գտնվելով աւելորդ չեմ համարում «Մշակ» պատուական լրագրի ընթերցողներին համառօտ տեղեկութիւն տալ թէ Նորքի և թէ երկսեռ ուսումնարանների մասին ընդհանրապէս:

Նորքը գտնվում է Երևանի արևելեան կողմում և որպէս մէկ կանաչազեղ առուարձան իր արևմտեան կողմով նայում է քաղաքին. ունի բարձր դիրք, առողջարար ջուր և զով օդ. այս բարձրավանդակին մէկ առանձին գեղեցկութիւն են տալիս բազմաթիւ խաղողի այգիները անթիւ պտղատու և անպտուղ ծառերով: Սորանից մի քանի տասնեակ տարի առաջ Նորքը բոլորովին գիւղի ձև ունէր, իսկ հիմա համարեա քաղաքի կերպարանք է ստացել: չրջելով այնտեղ դու կը տեսնես առաջվայ գետնին հաւասար տների տեղ լաւ-լաւ երկյարկանի տներ գեղեցիկ պատշգամբներով և մշակած պարտէզներով: Նորքը իր այսպիսի յաջող պայմանների հետ եթէ ունենար այժմեան քարքարոտ, ծուռ ու նեղ փողոցների փոխանակ գոնէ մէկ հատ կանոնաւոր ճանապարհ, կարող էր պատուական ամարանոցի տեղ լինել երևանցիների համար: Նորքեցիք՝ թէ այր և թէ կանայք, առողջակազմ, ուժեղ և ժրաջան մարդիկ են, որոնք գլխաւորապէս պարապում են վաճառականութեամբ, արհեստներով, այգեպանութեամբ և երկրագործութեամբ. այստեղ կինը մարդու աջ ձեռքն է, նա համ կատարում է իր ընտանեկան գործերը, համ էլ օգնում է իր ամուսնուն ամեն գործում թէ տանը, թէ այգումը և թէ հանդումը: Ահա մի քանի օրինակ դոցա ժրաջանութեան:—Առաւօտները՝ դեռ արևը չը ծագած, անց ու դարձ անելիս քեզ կը պատահեն կանայք՝ որոնք մէկ ձեռքով գրկած ծծկեր երեխային, միւսով բռնած նոր ոտքով գնացող երեխայի ձեռքը, դեռ գլխին էլ դրած մէկ ահագին կապոց (որի մէջ լինում է կամ իրանց համեստ ճաշը և կամ փոխնորդի շորեր) շտապով գնում են այգիները զանազան գործով զբաղվելու: Ինձ պատահեցան համարեա վեց տարեկան աղջիկներ՝ որոնք շալակած մի երեք տարեկան երեխային, մնպիսի ապառաժուտ զառիվերից էին բարձրանում, որտեղից մեր երեխաները, եթէ դատարկ էլ լինին, չնչասպառ լինելով միայն կարող են բարձրանալ: Նորքեցիք նոյնպէս մեծ սէր ունեն դէպի ուսումը, որը ցոյց էին տալիս քննութիւնների ժամանակ իրանց ներկայութեամբ:

Նորքում գտնվում է երկու եկեղեցի—Ս. Աստուածածին և Ս. Սիմէօն. առաջինը՝ ուխտատեղի է, իսկ երկրորդը՝ մշտական ժողովրդական եկեղեցին է: Ս. Սիմէօն եկեղեցու հիւսիսային կողմում գտնվում է օրիորդաց Շողակաթեան ուսումնարանը, իսկ հարաւային կողմում գտնվում է տղայոց ծխական ուսումնարանը: Տղայոց ուսումնարանը գոյութիւն ունի 1865 թուականներից, բայց միայն 10—12 տարի է որ տեղափոխվել է եկեղեցու բակը, իսկ օրիորդաց ուսումնարանը անհ 6—7 տարի է, որ հիմնվել է արժանապատիւ տէր Վահան քահանայի ջանքերով: Տէր հայրը թէ անձնական փորձերով և թէ զանազան մանկավարժական գրքեր կարդալով մեծ յառաջադիմութիւն է արել մանկավարժութեան մէջ և անհ 14 տարի է որ գործում է ուսուցչական ասպարիզում:

Երկսեռ ուսումնարաններում սովորում են 100—120 հայ մանուկներ, որոնցից 70—80 հոգի տղաներ են և 30—40 հոգին օրիորդներ: Օրիորդները բոլորն էլ ձրի են սովորում, իսկ տղաները վճարում են չորս կարգի թօշակ, տարեկան 15, 10, 8 և 6 րուբլ: Երկու ուսումնարանի վրա միասին ծախք է լինում տարեկան 1,100—1,200 րուբլ, որը լցուցանվում է աշակերտների ռոճիկով և եկեղեցիների արդիւնքով: Թէ տղայոց և թէ օրիորդաց ուսումնարանները ունեն չորս տարուայ դասընթաց. տղաները չորրորդ տարին աւարտելով, առանց մեծ դժուարութեան մտնում են թեմական դպրանոցի առաջին դասարանը, իսկ աղջիկները աւարտելով, մտնում են կեանքի մէջ:

Բ. Խ.

ՆԱՄԱԿ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԱՊՕԼԻՑ

Յուլիսի 1-ին

Յուսիկ վարդապետի փոխարէն, որ զանազան անձնական պատճառներով, հրաժարած իր պաշտօնից, գնացած էր Էջմիածին, մօտ օրերումս եկաւ մեր քաղաքը տեղական յաջորդի պաշտօնով Սահակ վարդապետ, խմբագիր «Արարատ» ամսագրի: Հայր սուրբը, գալուց մի քանի օր յետոյ մի ամենահասկանալի և կոկիկ ատենաբանութեամբ ողջունեց եկեղեցու մէջ ժողովրդեանը, յայտնեց հոգ. իշխանութեան կարգադրութիւնը իրան տեղական յաջորդ նշանակելու վերաբերութեամբ և յորդորեց բոլորին սիրով, մի կողմ թողած նեղ կուսակցական շահերը, աջակցել իրան ուսումնարանների յառաջադիմութեան և եկեղեցիների պայծառութեան նպաստելու գործում: Աչքի առաջ ունենալով այն մխիթարական երևոյթը, որ Սահակ վարդապետ իր մտաւոր զարգացմամբ պատկանում է արդի հոգևորականութեան զարգացած դասակարգին, յոյս ունենք, որ հայր սուրբի գործունէութիւնը ուղղված կը լինի միշտ դէպի մատաղ սերունդի կրթութեան գործը և եկեղեցական բարեկարգութիւնը անյողդողդ կամքով և արդարակորով ուղղութեամբ:

Տեղական կառավարութեան, վերջին միջոցներումս, քաղաքի բարեկարգութեան վերաբերութեամբ գործադրած միջոցներից՝ աչքի է ընկնում, գլխաւորապէս՝ մի քանի գլխաւոր փողոցների

ԿԱԼՕՄԷԱՅԻ ԴՕՆ-ԺՈՒԱՆԸ

—Շատ լաւ է, պարոններ, ձայն տուեց վարժապետը, բաւական է:—Ես ազատված էի: Այն օրից ես երբէք չէի պար գալիս նրա հետ: Նա մեր հարևանի աղջիկն էր, որքան գեղեցիկ էր... ինչպէս հասկացնեմ ձեզ, մի խօսքով, սարսափելի գեղեցիկ էր... Պար էինք գալիս շաբաթը մի անգամ: Ես չէի վստահանում խօսել նրա հետ, բայց երբ նա կազակների պար էր պարում, այդ միջոցին աչքերս չէի հեռացնում նրանից, պատահում էր, երբ նայում էր նա իմ վրա, ես միայն սուլում էի և չուռ էի գալիս կրունկներիս վրա: Միւս պատանիները լիզում էին նրա մատները, կարծես թէ, շաքարից լինէին շինված. նրանք շատ ուրախ կը լինէին կտրատել իրանց ձեռքերն ու ոտները, միայն թէ կարողանային որսալ նրա թաշկինակը, բայց նա իր գիսակները յետ էր ձգում դէպի ետևը և միայն նայում էր իմ վրա: Հէնց որ նա պատրաստվում էր տուն գնալ, ես հերոս էի դառնում, մօտը բռնում էի սանդուղքների վրա և կանգնում էի չէմքի մօտ, մինչև նա կը փաթաթվէր իր սփածանելիքի մէջ, մինչև կը ծածկէր իր երեսաքօղը և մինչև քաղցրութեամբ միաք բարեաւ կասէր ամենին: Այդ միջոցին մի առանձին նախանձ սկսում էր մաշել իմ սիրտը: Դրան զանգակը արդէն հազիւ լսելի ձայնով հնչում էր հեռուից, իսկ ես դեռ ես կանգնած էի լինում մեր պատշգամբի վրա, մռայլ ձեռքիս բռնած, և բռնած այնպէս, որ նրանից սկսում էր կաթկթել, բայց ես չէի նկատում: Ո՛րքան յիմար էի ես, ասում եմ ձեզ... Գալուստին պարերը դադարեցին, և ես երկար չէի տեսնում նրան: Այժմ պատահում էր, որ ես գիշերը զարթնում էի և տեսնում էի, որ բարձս բոլորովին թրջված էր արտասուքով: Յանկարծ սկսեցի մի առանձին փափագ զգալ դէպի բանաստեղծութիւն, սերտում էի սիրահարական ոտանաւորներ, և կանգնելով իմ հագուստի կախարանի առջև, սկսում էի տաքացած կերպով ասել նրանց: Առհասարակ, օրըստօրէ դառնում էի ես, կարծես թէ, աւելի համարձակ, վեր էի առնում կիթառը, երգում էի և երևակայական ցնորքների մէջ էի ընկնում, այնպէս որ, մեր ծերացած որսորդական շունը դուրս էր սողում հնոցի տակից, բարձրացնում էր իր դունչը և սկսում էր զառն կերպով ոռնալ: Կրկին սկսում եմ ես գնալ որսորդութեան, միայնակ թափառում եմ լեռների վրա: Բայց միանգամ, տարակուսութիւնների մէջ ընկղմված, պառկեցի ես մի նեղ ձորի մէջ: Յանկարծ լսում եմ, որ իմ վերևում ոստերը շարժվում են և անտառի մթութիւնից դուրս է գալիս ահագին արջ: Նա դանդաղ կերպով անցնում է ձորով, մօտենում է ինձ, —ես չեմ շարժվում: Անտառում ամեն ինչ լռել էր, միայն ագռաւը կռնչալով թռչում էր իմ մօտով: Մի անբացատրելի երկիւղ տիրեց իմ սրտին, երեսս խաչակնքում եմ և էլ ոչինչ չեմ քաշում: Արջը իջնում է դէպի հովիտը, ես ոտքի եմ կանգնում և սկսում եմ ամենայն արագութեամբ փախչել անտառից:—Հարևան չէնում ժամանում է տօնավաճառի օրը: Ներեցէք, ես պատմում եմ ձեզ բոլորը, ինչպէս պատահել է, բայց ոչ կարգով: Գնում եմ տօնավաճառը, սկսում եմ թափառել վրանների շարքերի մէջ,—տեսնում եմ, նա էլ այնտեղ է, այո, նա, ես չը սխալվեցայ: Այժմ նրա ընթացքը մի իշխանուհու ընթացքի ճիշտ նմանութիւնն ունէր. գիսակները կախ չէին ընկած, այլ կատարեալ ոսկեայ կամարի նման բոլորել էին նրան գլուխը:—Ես մոռացայ ձեզ ասել, որ նրան կոչում էին Նիկօլա Սենկօվա:—Այնտեղ ման էր գալիս նա խիստ սիգապանծ կերպով, հազիւ-հազ օրօրվում էր, իսկ նրա հագուստի ծալքերը խիստ սխորժելի ձայն էին հանում. միայն նրանց սօսափիւնից կարելի էր սիրահարվել... Տօնավաճառի մէջ տիրում էր աղմուկ. փեթակները չորս կողմից աղաղակում էին, մուժիկները իրանց կօշիկներով թնդեցնում էին գետինը, հրէաները խցկվում էին ամբոխի մէջ, ոմանք շատախօսում էին, ոմանք ծիծաղում էին, ոմանք իրանց ծանր չալակների ներքոյ տնքում էին, իսկ մանուկները գնել էին իրանց համար փայտեայ դուդուկներ և չրվ-չրվացնում էին, որքան ուժ ունէին: Իսկ նա իսկոյն ճանաչեց ինձ: Ես օգնութեան եմ կանչում իմ բոլոր համարձակութիւնը, նայում եմ իմ չուրջը և մտածում եմ. եկ, ընծայիր նրան մի արեգակ, այդ կուրախացնէ նրան, ուրիշ բան ընծայելու կարողութիւն չունէս: Ներեցէք, դա շաքարից շինած արեգակ էր, գեղեցիկ ոսկեջրած, և ոչ այլ կերպ: Նա հեռուից իմ աչքին ընկաւ, և ես մի առանձին կերպով զարմացած դէմք շինեցի, ինչպէս մեր ծխական քահանան, երբ նրան պատահում է ձրի թաղել մի որ և իցէ հանգուցեալին: Լաւ, ես դառնում եմ սատանայի նման քաջ, վազում եմ դէպի վրանը, ձգում եմ այնտեղ իմ մօտ գտնված միակ քսան կօպէկնոցը և գնում եմ արեգակը: Դրանից յետոյ, անցնում եմ տօնավաճառի միջով, հասնում եմ իմ տիրուհու ետևից, բռնում եմ նրա հագուստի ծալքերից, որը, ուղիղն ասած, իմ կողմից ոչ բոլորովին վայելուչ էր, բայց այսպիսի սխալներ պատահում են սիրահարվածների հետ,—բռնում եմ նրան և տալիս եմ արեգակը: Ի՞նչ էք կարծում, ի՞նչ է անում Նիկօլան:

—Շատ հաւանական է, որ շնորհակալութիւն կը յայտնէր ձեզ:

—Շնորհակալութիւն:—Նա սկսեց իմ երեսին ծիծաղել, ծիծաղում էին նրա հայրն ու մայրը, ծիծաղում էին եղբայրներն ու հօրեղբօր որդիքը, մի խօսքով, բոլոր Սենկօվները բարձր ձայնով ծիծաղում էին: Իմ սրտում կատարվում էր նոյնը, ինչ որ կատարվեցաւ այն ժամանակ, երբ նեղ ձորի մէջ արջը անցաւ իմ մօտով: Ես շատ ուրախ կը լինէի, եթէ կարողանայի փախչել, բայց ամաչում էի: Սենկօվները դեռ շարունակում էին ծիծաղել: Նրանք հարուստ էին, բայց մենք էլ աղքատ չէինք, այնքան ունէինք, որ ապրում էինք: Ես երկու ձեռքերս էլ դնում եմ գրպաններիս մէջ և ասում եմ. լաւ չէ, օրիորդ Նիկօլա, հայրս տուեց ինձ մի հատ քսանկօպէկնոց տօնավաճառի համար, իսկ ես ծախսեցի նրան ձեզ հա-

հայթելը և առատով ծածկելը: Այս խնդրի կարգադրութիւնը կարող է պատիւ բերել քաղաքագլխի պաշտօնակատար պ. Վ. Շահխաթունեանցին, ըստ որում տարվայ անձրևային եղանակներում այս գլխաւոր երթևեկ փողոցներում միշտ գոյանում էր սաստիկ ցեխ, որը էլ տեղի չի ունենայ այսուհետև առաջվայ նման: Լաւ կը լինէր, եթէ հնար էր, որ այս մի և նոյն կանոնաւորութեանը ենթարկվէին քաղաքի և միւս գոնէ առաջնակարգ փողոցները, որով քաղաքացիք ազատված կը լինէին անտանելի ցեխի երեսից, խակ միւս կողմից կը հեշտանար ֆուրգոնների, սայլերի, կառքերի երթևեկութիւնը, որին շատ անգամ արգելք են դառնում ցեխը և փողոցների անհարթութիւնը, պատճառելով նրանց վնասներ: Նոյնպէս լաւ կարգադրութիւն էր՝ փողոցային թափառաշրջիկ, քաղցած շներին թոյնով ոչնչացնելը, որոց չափազանց բազմութիւնը, վերջին միջոցներումս, տալիս էր մեր քաղաքին մի տաճկական քաղաքի յատկանիշ:

Աւետուրի հոգևորք դլութիւնը, արհեստների անհասկանալի վիճակը հետզհետէ վատթարանալով, վերջապէս, առաջ բերին մեզանում մի տեսակ դրամական տագնապ: Մեր ամբողջ հասարակութիւնը հառաչում է նիւթական անապահով և ծանր պայմանների մէջ: Գուցէ ոչ մի ժամանակ Ալէքսանդրապոլը մատնված չը լինէր այնպիսի անգործունէութեան, որպէս այժմ: Այն ինչ այլ մտաւորապէս զարգացած և բարեկեցիկ հասարակութեանց մէջ հետզհետէ աւելանում են՝ արհեստանոցների, գործարանների, առևտրական ընկերութիւնների, դրամատների, դպրոցների, ընթերցարանների, լսարանների և այլ սոցա նման թէ նիւթապէս և թէ մտաւորապէս զարգացնող հիմնարկութեանց թիւը, մեզանում, կարծես, սունկի նման բուսնում են հետզհետէ մանր, մանր կըրպակներ իրանց բոլոր անտնտեսական և անապահով կազմակերպութեամբ և հարբեցութեան տներ, ուր մեր ներկայ երիտասարդութեան մի նշանաւոր մասը, տաղտկալի պարապութիւնից ձանձրացած՝ հարբեցութեամբ միայն կամենում է փարատել սրտի ձանձրոյթը և սորանով հետզհետէ թաղվում է անբարոյականութեան ազմի մէջ:

Միակ մխիթարական երևոյթ, որ պարզում է մասամբ մեր հասարակութեան տխրամած և մռայլ ճակատը, — դա՝ այս տարվայ ամենաառատ հունձ ունենալու յոյսն է, հետևաբար և կենսական պիտոյից արժանութիւնը: Եւ, յիրաւի, այս տարվայ անընդհատ և կանոնաւոր անձրևներից առաջացած արտօրայքի ամենաճոխ բուսականութիւնը խոստանում է առատ հունձ և լիութիւն: Չէ կարող մարդ չը զգալ մի առանձին բաւականութիւն, երբ մի բարձրաւանդակից, մի բլուրի գագաթից նայելիս լինի իր շրջակայքը, ուր մարդու առաջ սփռվում է մի ահագին տարածութիւն ծածկված հացաբոյսի արտերով և հողմից կոհակաւորված ծփծփալիս, որպէս բուսականութեան մի ծով: Եթէ չը պատահեն կարկուտներ և չը գոյանան չարաճճի մնեխ, որոնք շատ անգամ դաժան կերպով փչացնում են մեր գաւառի այս ամենակենսական արտաբերութիւնը, մեր երկրագործների այս տարվայ ամենաառատ բերք ունենալու յոյսը իրագործված կը լինի:

Կալուածական հարկի նոր ձևի ներմուծութեամբ, մեր քաղաքի եկամուտը կաւելանայ այս տարի, մօտաւորապէս, 17,000-ով, մի գումար, որի գործադրութիւնը կարող է բաւականութիւն տալ մեր այն հասարակական պահանջներին, որոնց իրագործումը մինչև այսօր աւկախ է մնացել մեզանում: Այս պահանջներից մեր հասարակութեան համար ամենակարևորը՝ «միջնակարգ դպրոցն է», որի բացման համար քաղաքացիք քանիցս անգամ խնդրամատոյց եղան բարձ. իշխանութեանը, յայտնելով պատրաստակամութիւն քաղաքի ազգաբնակութեան թւի $^2/_3$ մասով հոգալ այն բոլոր ծախսերը քաղաքային եկամուտից, որոնք պահանջվում էին այդ ուսումնարանի բացման համար: Նայելով մեր հասարակութեան ամենաաւոր մասի մտաւոր զարգացման ամենատխուր առաճանին, ուսումնարանական կարիքը, անհատարակ, պէտք է միշտ առաջնակարգ համարել և գերադասել քաղաքական միւս կարիքներից և եթէ այսօր մեր հասարակութեան մէջ կայ մի թշուառ էլեմենտ, «չարխուռնների» մի ահագին դասակարգ, որ բոլորովին զուրկ է մինչև անգամ սկզբնական կրթութիւնից, մեծացել է միայն փողոցային անվայել խաղերի և մոլութիւնների մէջ, դորանով մենք պարտական ենք միմիայն տգիտութեանը և տգիտութիւնից առաջացած ծնողական անհոգութեանը իրանց զաւակների կրթութեան գործում: Եւ եթէ այսօր գտնվում են քաղաքի մէջ քիչ թէ շատ զարգացած երիտասարդներ, որոնք փայլում են ամեն դասակարգի մէջ և ցոյց են տալիս քիչ թէ շատ իրանց պիտանիութիւնը հասարակական գործերում, դա էլ 'ի շնորհս այն ուսումնարանների, որոնք արդէն գոյութիւն ունեն մեզանում իրանց սահմանափակ ուսման ընթացքով:

Ցաւը տալուց աւելի է, որ մեր հասարակութիւնը առաջին անգամ զգաց «միջնակարգ դըպրոց» ունենալու անհրաժեշտութիւնը, իսկ այսօր էլ աւելի զգալի է դարձել այդ պահանջը: Լուր կայ, որ այս տարի սեպտեմբերին, վերջապէս, կը բացվի մեզանում «միջնակարգ դպրոց», բայց մենք չենք կարող երաշխաւորել այս լուրի ստուգութեանը, ըստ որում այն չենք քաղել հաստատ աղբիւրից: Շատ ցանկալի է մեր հասարակութեանը, որ այս լուրը ստոյգ լինէր:

Ցեղացի

ՆԱՄԱԿ ԴՋԼԱՐԻՑ

Յունիսի 25-ին

Մեր քաղաքը արագ քայլերով մօտենում է իր վախճանին. բաւական չէր որ անցեալ տարվայ ջրհեղեղը ամայի չինեց մեր այգիների լաւ մասը, այս տարի ևս մնացած այգիների համարեա կէսը չորացել է, ոմանք ասում են որդնից, ոմանք այս տարվայ սաստիկ ցրտից:

Մի կողմից այս անաջողութիւնները, միւս կողմից սարսափելի ախտաութիւնները, որոնք անխնայաբար հնձում են ժողովրդին, անտանելի են դարձնում Դջլարի դրութիւնը: Քաղաքին տիրել է միանգամայն մեռելութիւն. ժողովուրդը վարակվածի պէս շրջում է գլխիկոր, տխուր, կարծես գերեզման ես մտել: Շատ հազիւ կարելի է լսել մի ծիծաղ. բերանը բաց են անում մի ախ քաշելիս, իրանց քամբախտութեան վրա գանգատելիս, և պապերին երջանիկ տալիս:

Մեր քաղաքային վարչութիւնը համարեա ոչ մի գործունէութիւն չէ ցոյց տալիս և մեղադրել ոչ ոքին չէ կարելի, որովհետև ամենքը այնքան ճնշված դրութեան մէջ են, որ ոչինչ չեն կարող գործել: Ինչ կարող է անել մի կլոտկենդան, աղքատ ժողովուրդ. այստեղ ևանդ է հարկաւոր, որը խլում է մեզանից ախտաութիւնը. փող է հարկաւոր, որը մենք չունենք և միաբանութիւն, որից մենք՝ Դջլարեցիքս, նոյնպէս զուրկ ենք. եթէ այս վերջինը գոնէ ունենայինք, յոյս կար որ կարող էինք մեզ սպառնող վտանգների հետ պատերազմել:

Վերջացնելով նամակս, պարտաւոր եմ համարում ինձ ասել մի քանի խօսք մեր բազմամբիշա օրիորդական դպրոցի շինութեան հարցի մասին: Յայտնի է որ պ. Գ.. Մամաջանեանը նուիրել է օրիորդական դպրոցին մի տուն, որը նա գնել էր ի ն ն հ ա ր ի ւ ր (900) րուբլիով, (որի համար պարոնին յայտնում ենք մեր խորին շնորհակալութիւնը). բայց այս տանը եկեղեցու բակը տեղափոխելու և շինելու համար հարկաւոր է մօտ 6,000 րուբլի, որը, մեր կարծիքով, շատ դժուար կը լինի ժողովել և շինութիւնը վերջացնել: Տայ Աստուած, որ շուտով վերջանայ մեր օրիորդական դպրոցի անից տուն թափառելը, որի ուսումնական և կառավարչական ընթացքը գեղեցիկ է շնորհիւ նորա մէջ գործողների:

Կիլ

ՆԱՄԱԿ ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻՑ

Յունիսի 30-ին

Ամսոյս 5-ին սկսվեցան տեղւոյս հայոց ուսումնարանների հարցաքննութիւնները և վերջացան 14-ին: Ամսոյս 18-ին կատարվեցաւ ուսումնարանների ակտը և մի քանի առաջադէմ աշակերտներին ու աշակերտուհիներին գրքեր ընծայվեցան: Այդ օրը հոգաբարձու պ. Ա. Գրիգորեանց կարճառօտ կերպով հաշիւր ներկայացրեց ներկայ ուս. տարվայ և յայտնեց, որ եկող տարվայ համար, միայն 1,500 ր. կարող է ծախսել վարչութիւնը՝ երկսեռ դպրոցների վրա և ուրեմն մի քանի դասատուններ կը փակվեն եկող տարվանից, եթէ հասարակութիւնը չը շտապի օգնել իր ուսումնարաններին: Նոյն մաքով յորդոր կարդաց ժողովրդին և պաշտ. տեսչի հ. Դէմիրճօղլեանց:

Հետևեալ օրը՝ ամսոյս 19-ին ուսումնարանի ձեռագործների վիճակախաղ կար: Այդ օրը եկեղեցում հոգեհանգիստ կատարվեցաւ ուսումնարանի բարերարների յիշատակին, որից յետոյ հանդիսականները դիմեցին ուսումնարանի դահլիճը, ուրեղ և սկսվեցաւ վիճակախաղը՝ որից գոյացաւ մօտ 200 րուբլի:

Մինչև յայժմ մի-երկու ժողովներ եղան ուսումնարանի դրութիւնը բարւոքելու համար, բայց, ինչպէս միշտ, դատալով ու բղաւելով միայն բաւականացան: Մեզանում—ինչպէս շատ անգամ ասել ենք—կանոնաւոր ժողովի մասին համարեա հասկացողութիւն չը կայ: Մերոնք կարծում են թէ ահա այդտեղ է յարմարաւոր տեղը, ուրեղ իւրաքանչիւրը կարող է այս կամ այն անձի հետ ունեցած կիրքը յագեցնել՝ սորան ու նրան անարգելով և շատ անգամ այդպիսի անտեղի վէճերի միջոցին, գլխաւոր նպատակը մոռացվում է:

Մի-երկու պարոնների բարի առաջարկութիւններին ձայնակցողներ չեն եղել, ուստի առ այժմ ոչինչ չէ արած ուսումնարանները վերականգնելու համար:

Սպասում են սրբ. Սերոբեանցի և պ. Թեմ. վերատեսչի (որ ասում են թէ միասին են ճանապարհորդում Թեմում) գալուն. գուցէ այն ժամանակ մի ճար անեն:

Հարկաւոր ենք համարում ասել, որ մեր ուսումնարանների բիւջէտը տարեց տարի կանոնաւորապէս մի-մի հազար րուբլով պակասում է. օր. 1879-ին ծախսվել է 5,000 ր., հետևեալ տարիներում 4,000, 3,000 և այժմ կարող է ծախսել 3,500—2,000 րուբլ:

Այս տարվայ պէս անձրևաշատ տարի վաղուց է չենք յիշում: Վերջին տարիներումս՝ յունիս ամսից սկսած երաշտութիւն էր լինում, Ախալքալաքի բնդարձակ դաշտը—որ այժմ կանաչազարդ է նմանում—արևակէզ էր լինում և տխուր տեսարան էր ներկայացնում: Իսկ այժմ թէ արտերը և թէ մրգեղէնը—մեր գաւառում առատ են: Ափսոս միայն, որ Բաթու-Թիֆլիսեան երկաթուղու բացվելով, տեղւոյս հայի առևտուրը՝ որ գաւառիս բնակչաց արդիւնքի գլխաւոր աղբիւրն է կազմում—ընկնում է, հետևաբար և քաղաքիս առևտուրը:

* * *

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Մեծ-Ղարաքլիսա 2 յուլիսի

Ձեր «Մշակ» լրագրի № 92 մէջ մի նամակ կար տպված այստեղից, որի վերջին պարբերութիւնը վերաբերվում էր իմ իբր թէ «խարդախ ջուր խառնած և ներկած» գինի ծախելուն: Ուստի թող խմբագրութիւնդ ներողամիտ լինի, որ

մար, որպէս մի իշխան, որը կը ձգէր ձեր ոտների առջև իր ամբողջ հարստութիւնը: Գթացէք իմ վրա...—իմ ձայնը կտրատվում էր, արտասուքը թափվում էր աչքերիցս: Կատարեալ յիմարութիւն, ասում եմ ձեզ: Բայց օրիորդ Նիկօլսն ընդունում է իմ արհամարհը, սեղմում է իր սրտին և նայում է իմ վրա: Նրա աչքերը այնքան խոշոր էին, այնքան խոշոր էին,—ամբողջ աշխարհը չէր թւում ինձ այնքան ընդարձակ,—և այնքան խորն էին: Մի առանձին զօրութիւն ձգում էր ինձ դէպի այդ աչքերը, և նա հրամէ՞ք էր կարդում, այսինքն, նրա աչքերը մի ինչ-որ բանի համար խնդրում էին, իսկ շրթունքները հազիւ միայն թրթռում էին: Այդ միջոցին ես ձայն եմ տալիս. ախ, որպիսի յիմար եմ ես, օրիորդ Նիկօլս: Ես շատ ուրախ կը լինէի պոկել երկնքից իսկական արեգակը, Աստուծոյ պայծառ արեգակը, և ձգել ձեր ոտների առջև, միայն մի ծիծաղեցէք իմ վրա:—Այդ միջոցին տրագութեամբ սլանում էր մի լեհական դուքս: Լծած իր կառքին վեց ձիաներ, մորակը ձեռքում, միայնակ նստած էր նա բազմոցի վրա և բոլոր թափով քշում էր տօնավաճառի միջով: Անխելքութիւն: Բոլորը սկսում են աղաղակել, մի հրեայ ցած է գլորվում, թաւալվում է գետնի վրա: Սենկօվեները փախչում են դէպի զանազան կողմեր, իսկ օրիորդ Նիկօլսն երկիւղից չէ շարժվում տեղից. նա միայն վեր բարձրացրեց իր ձեռքերը, կարծես թէ, կարող էր ձիաներին կանգնեցնել: Մի ակնթարթում յափշտակում եմ նրան և հեռացնում եմ: Նա այնտեղ գրկել էր իմ պարանոցը իր ձեռքերով: Իմ չորս կողմում ամենքը աղաղակում էին, բայց ինձ թւում էր միայն պարզ ցալ իմ թանգագին բեռան տակ: Կառքը արագութեամբ անցաւ, օրիորդը ցած իջաւ իմ գրկից, այդ բոլորը կատարվեցաւ մի րոպէում: Բայց ես պատմում եմ բոլորը այնպէս, որպէս այն ժամանակ պատահեց ինձ հետ. թոյլ տուեցէք, աւելի լաւ կը լինի, եթէ վերջացնեմ մի քանի խօսքով:

—Ո՛չ, ոչ, մենք, ուսմնիս, ինչպէս ինքներս սիրում ենք հաճութեամբ պատմել, այնպէս էլ սիրում ենք հաճութեամբ ուրիշներին լսել. խնդրեմ, շարունակեցէք:

Մինչև նա իր չիբուխը կը լցնէր, ես ձգվեցայ նստարանի վրա:

—Ուրեմն, լսեցէք մինչև վերջը,—ասաց նա,— 'ի հարկէ, այստեղ ուրիշ ինչով կարելի է զբաղվել: Եւ այսպէս, լեհացի դուքսը բաժանեց մեզ բաջասիրտ ընտանիքից: Իմ Սենկօվեները փախան դէպի զանազան կողմեր: Դուք կարծում էք, թէ ես խկոյն սկսեցի որոնել նրանց: Օրիորդ Նիկօլսն քնքշութեամբ քարշ էր ընկած իմ թևից, և մենք իբր թէ որոնում էինք նրա ծնողներին, այսինքն, ես միշտ նայում էի իմ շուրջը և, հէնց որ տեսնում էի նրանց, իսկոյն ճանապարհս ծըռում էի դէպի մի այլ կողմ: Կազակի նման հպարտ կերպով ես գլուխս բարձր էի բռնել, և մենք շատախօսում էինք զանազան զարտուղի բաների վրա: Ինչ բանի վրա:—Ահա նստած է մի գիւղացի կին և վաճառում է խնձորէն ամաններ: Օրիորդ Նիկօլսն պնդում է, թէ ջրի համար աւելի լաւ են խեցեղէն ամանները, իսկ ես աշխատում եմ ապացուցանել, որ փայտեղէն ամանները աւելի յարմար են. Նա գովում էր ֆրանսիական ռոմանները, իսկ ես գերմանականը. Նա գովում էր շներին, իսկ ես—կատուներին: Այսպէս վիճում էինք մենք, նրա համար միայն, որ խօսակցութեան համար մի առարկայ ունենայինք: Վիճում էի, որ լսէի նրա ձայնը, որ ինձ սաստիկ սխորժելի էր թւում: Բայց ինչ հիանալի ձայն էր այն, մանաւանդ երբ նա բարկանում էր: Կատարեալ մուզիկայ, ասում եմ ձեզ... Վերջապէս, Սենկօվները շրջապատեցին ինձ, որպէս մի որ և իցէ երէին. խոյս տալ նրանցից այժմ անհնարին էր. այդ միջոցին մենք ուղիղ ընկնում ենք հայր Սենկօվի գիրկը: Նա իսկոյն պատրաստվում է վերադառնալ տուն: Լաւ: Իմ երկչոտութիւնը փարատվեցաւ, ես բարձր ձայնով կանչում եմ կառապանին, սովորացնում եմ նրան, թէ ինչպէս պէտք է տանել, նստեցնում եմ կառքի մէջ նախ մօրը, յետոյ նորա եմ կոխում և հօրը, նա, ներս մտնելու ժամանակ, մէջքը դարձնում է դէպի ինձ,—իսկոյն չոքում եմ գետնի վրա և ծնկներիցս մէկը, որպէս պատուանդան, առաջարկում եմ օրիորդ Նիկօլսին, նա դնում է նրա վրա իր ոտը և թռչում, նստում է իր տեղը: Ցեռոյ ամբողջ խումբով յայտնվում են քոյրերը, հօրեղբօրորդիքը, տեղաւորվում են, կառապանը շարժում է մորակը, կառքը անհետանում է իմ աչքերից: Ներեցէք ինձ, ես խիստ վատ սովորութիւն ունիմ ամեն ինչ պատմել այսպէս անկապ կերպով: Բայց աւելի լաւ է, որ շարունակեմ, քանի որ դեռ կալանաւորների նման նստած ենք այստեղ, եթէ ոչ, գուցէ, յետոյ արգելք կը պատճառեմ ձեզ:

—Ուրեմն, տօնավաճառը:

—Ես վաճառվեցայ նրանում, ասում եմ ձեզ, ամբողջապէս վաճառվեցայ: Այնուհետև տանը թափառում էի, ինչպէս մի շուն, որ կորցնում է իր տիրոջը: Կորայ, բոլորովին կորայ... Միւս օրը ես ձիով գնացի Սենկօվների գիւղը և լաւ ընդունելութիւն գտայ: Նիկօլսն աւելի սառն էր, քան թէ տօնավաճառի ժամանակ. Նրա գլուխը, կարծես թէ, աւելի կորացած էր: Ես նոյնպէս ամբիցայ, և նայելով նրա վրա, մտածում էի. ինչ է պատահել քեզ հետ: Ես հօ քեզ եմ պատկանում, քո սեփականութիւնն եմ, քո սարուկն եմ, արա ինձ հետ, ինչ որ կամենում ես, միայն թէ ծիծաղիր, ուրախացիր:—Իմ գլուխը չէր մտնում, թէ նա կարող էր ուրիշ ցանկութիւններ ունենալ:—Ես սկսեցի յաճախ գնալ Սենկօվների մօտ: Միանգամ ասեցի Նիկօլսին. թոյլ տուեցէք ինձ, այսօրից սկսած, այլ ևս սուտ չը խօսել ձեզ հետ:—Նա զարմացած նայեց իմ վրա:—Միթէ դուք սուտեր էք խօսում:—Այո, չէ՞ որ ես ձեր ծառան եմ, իմ ամբողջ սիրտը լցված է ձեզանով, ես աւելի սիրով կը նետվէի դէպի ձեր ոտները և կը սկսէի համբուրել ձեր քայլերի հետքերը, բայց դարձեալ չեմ նետվում և լռում եմ: Թոյլ տուեցէք խօսել ճշմարիտը և այլ ես սուտ չասել:

—Հաւատում էք արդեօք, այդ օրից ես դադարեցի սուտ խօսելուց: Շուտով նրանից յետոյ, իմ ծերունի դայեակը խօսում էր սպասաւորների սենեակում. որքան բարեպաշտ է դարձել մեր մանկ-

ձանձրոյթ պէտք է պատճառեմ ընթերցողին, անաչառ լրագրի միջոցով մի քանի խօսքով վերականգնեցնելու թէ իմ պատիւս և թէ գինուս անխարդախ լինելը, քանի որ ձեր թղթակիցը իր խօսքերով ջանում է ինձ վնաս տալ թէ նիւթապէս և թէ բարոյապէս:

Մի քանի թղթակիցների սովորութիւնն է դարձած որ ով իրանց քմաց հակառակ է, գրիչ վեր առնել և արատաւորել նրա պատիւը: Մէկին «Մշակի» մէջ գովել, փառաբանել, իսկ մի երկու օրից յետոյ նոյն մարդուն «Մեղուի» մէջ խայտառակել,—այդ տեսակ խարդախութիւնները դրանց համար բան ու փեշակ են դարձած: Հէնց այդ է պատճառը, որ այդ տեսակ պարոններ իրանց հասարակութեան մէջ ոչ մէկի մօտ յարգ և պատիւ չունեն:

Հարցնում եմ պ. Թղթակցին՝ թէ, ով է տեսած կամ լսած գինուն ջուր խառնելը կամ գինին ներկելը: Իմ գինիս ամենալաւերիցն է, Շուլավէրի տեսակից, որի ապացոյցն այն է, որ ամեն մարդ, բոլոր տեղական պաշտօնեաները, օֆիցերները և մի քանի բարձրաստիճան անձինք, թողած ուրիշ գինիները, մեր գինուցն են առնում, որովհետև մեր գինին թէ լաւ է և թէ ձեռնտու: Բայց եթէ ձեր Թղթակցի համար մեր գինին վատ է,—դրա պատճառը երևի այն է, որ մենք ն ի ս ի ա չենք տալիս նրան մեր գինուց:

Խնդրում եմ նրանից, որոնք մեր գինու վրա վատ կարծիք ունեն, թող բժիշկ կամ քիմիկոս բերեն և քննել տան այդ գինին:

Սարգիս Զօհրաբեանց

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հ ն դ կ ա կ ա ն բ ժ ի շ կ-կ ա ն ա յ ք: Տիկին Շարլար Վինձօրում պատիւ ունեցաւ ներկայանալ Վիկտորիա թագուհուն իր Մադրաս ուղևորվելուց առաջ, ուր նա դիտաւորութիւն ունի սկսել իր բժշկական գործունէութիւնը: Տիկին Շարլար, Լօնդօնի իգական բժշկական ուսումնարան մանելուց առաջ, մի քանի տարի ապրում էր Մադրասում: Ուսումնարանը վերջացնելուց յետոյ, օրիորդ Շարլար փառաւորապէս, ամէն միւսներից անցաւ ծննդաբանական դասընթացքը, և Լօնդօնի համալսարանում քննութիւն տալով բժշկականութեան և վիրաբուժութեան դօկտորի աստիճան ստանալու համար: Թագուհու հետ նրա տեսակցութեան ժամանակ, նորին մեծութիւնը շատ հարցուփորձ էր անում անգլիական կանանց դրութեան մասին Հնդկաստանում և շատ հետաքրքրվում էր օրիորդ Շարլարի անձնական փորձերից եկած դատողութիւններով:

* *

Այս օրերս Վարշավայում, ինչպէս հաղորդում է «Curjer Poranny» լրագիրը, մի շատ օտարոտի թաղման հանդէս կատարվեցաւ: Հանգուցեալը արհեստով գող էր: Նա դեռ երեխայ ժամանակ գողութիւն էր անում և լաւ յայտնի էր Վարշավայի պօլիցիային և դատաստանական վարչութեանը: Շատ անգամ բանտարկութեան էին դատապարտում նրան, բայց հէնց որ ազատութիւն էր ձեռք բերում, նա կրկին գողութիւն էր անում: Նա իր քաջագործութիւնները ոչ միայն Վարշավա քաղաքումն էր կատարում, բայց և այդ քաղաքի շրջականերում: Նորերումս նկատելով, որ երկաթուղիական ծառայի պահականոցը դատարկ է, նա մտաւ նրա մէջ, մտածելով թէ մի բան կը գտնի: Վրա հասաւ պահապանը, բռնելով գողին, սկսեց ծեծել նրան: Գողը պաշտպանվում էր որքան կարողանում էր, բայց գլխի վրա մի քանի ծանր վէրքեր ստանալով, ուշաթափ եղաւ և այդ դրութեան մէջ հիւանդանոց տարան նրան: Չը նայելով որ հիւանդանոցում բժշկական օգնութիւն հասցրին նրան, նա մի քանի օրից յետոյ մեռաւ: Նրա մահուան լուրը հասաւ նրա արհեստակից ընկերների ականջը: Նրանք վճռեցին, որ անհրաժեշտ է պատուել հին ընկերոջ յիշատակը, մանաւանդ որ նա ընկել է պատերազմի դաշտում: Թաղման օրը բազմաթիւ յուղարկաւորներ հաւաքվեցան և տարան դագաղը մինչև գերեզմանատուն: Ընկերները հերթով էին տանում հանգուցեալին: Նայելով այդ բազմութեանը, կարելի էր նկատել այնպիսի դէմքեր, որոնք յաճախ պատահում են մեղադրվածների նստարանների վրա կամ թէ դատաստանական քննիչների ալբօմներում: Նրանց մէջ շատ զարդարված կանայք կային: Այնու ամենայնիւ, բոլոր դէմքերի վրա անհանգստութիւն էր նկատվում, այնպէս որ այդ բազմութիւնը նմանում էր ագռաւների մէկ հօտին, որոնք մի րոպէով դուրս են եկել իրանց բներից, բայց որոնք, այնու ամենայնիւ, աչքից չեն թողնում իրանց սպառնացող թշնամուն: Թաղման հանդէսը կատարելուց յետոյ, ամբողջ ընկերութիւնը ցրվեցաւ և նրանք խումբ խումբ մտան զանազան գինետները: Որքան հնար էր նկատել, նրանք բոլորն էլ միմեանց լաւ են ճանաչում, որից պէտք է եզրակացնել, որ գողերը մի կատարելապէս կազմակերպված ընկերութիւն են կազմում:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 յուլիսի: Այսօր Կայսրուհու անուանակոչութեան տօնի առիթով քաղաքը զարդարվեցաւ դրօշակներով: Առաւօտեան 10 ժամին Բարձրագոյն պալատի բարձր աստիճանաւորների ներկայութեամբ մայր-եկեղեցու և բոլոր ուսումնարանների մէջ հանդիսաւոր մաղթանքներ կատարվեցան: Պալատի մէջ ընդունելութիւն չը կար: Նեւսկյեան կղզիների վրա ժողովրդական զբօսանք կար: Երէկ Պետրօպավլօվսկի մայր-եկեղեցու մէջ Նորա կայսերական Մեծութիւնների և կայսերական տան միւս Անդամների ներկայութեամբ կայսրուհի Մարիա Ալէքսանդրօվնայի հոգեհանգիստը կատարվեցաւ: Ներքին գործերի մինիստրը առաջարկեց այն նահանգների կառավարիչներին, ուտեղ մորեխ յայտնվեցաւ, փորձի հիման վրա մանրամասն դիտողութիւններ ներկայացնել ապագայում մորեխի դէմ մաքառելու մասին և գործադրած միջոցների հետևանքների մասին վաղօրօք տեղեկութիւն տալ մինիստրութեանը: Չերնիգովի նահանգի մէջ մորեխ յայտնվեցաւ, թէպէտ նա առանձին վնաս չը պատճառեց հացաբոյսերին իր ժամանակին գործադրած միջոցների շնորհիւ:

ՓԱՐԻԶ, 22 յուլիսի: Պատգամաւորների ժողովի նիստերը փակվեցան:

ԼՕՆԴՕՆ, 22 յուլիսի: Համայնքների ժողովի մէջ այն հարցին, թէ արդեօք դիտաւորութիւն կայ շուտով մաքրել Եգիպտոսը, Գլադստօն պատասխանեց թէ յոյս ունի, որ պարլամենտը շուտով առիթ կունենայ այդ հարցով զբաղվելու և որ, ի նկատի ունենալով Անգլիայում խօլերա յայտնվելու կարելութիւնը, նախադծվում են օրէնսդրական միջոցներ, որոնք կապահովեն տեղական իշխանութեան աջող գործունէութիւնը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 23 յուլիսի: „Русскій Курьеръ" լրագրին յայտնված է առաջին նախազգուշութիւն վնասակար ուղղութեան համար, որ յայտնվում է պետական կազմակերպութեան մասին դատողութիւնների մէջ և գիւղացիների մասին փաստերը սխալ մեկնելում, որի նպատակն է յուզել միտքերը:

ԼԻԲԱՎԱ, 23 յուլիսի: Մայօրատի կառավարիչ Նօլդէ սպանված է Լիբավայի ճանապարհին: Սպանութիւնը կատարված է նախապէս մտածված նպատակով: Կտրված են այն թուփերը, որոնք ծածկում էին յանցաւորների ճանապարհը: Նօլդէի կողքին կառքի մէջ նստած անտառային պահապանը թեթև վիրաւորված է:

ԽԱՐԿՕՎ, 23 յուլիսի: Կուրսկո-Ազովեան երկաթուղու վրա կազմակերպված է առողջապահական ծառայութիւն: Կայարանները ենթարկվում են դեզինֆեկցիայի: Ծառայողներին բժշկական միջոցներ են տուած:

ՓԱՐԻԶ, 23 յուլիսի: Լիօնի մէջ կատարված խուզարկութիւնները մերկացրին օրինականների գաղտնի մասնաժողովներ, որոնց նպատակն էր վերականգնել միապետութիւնը: Երէկ Անգուլեմի մէջ ճայթվեցաւ վառօդէ գործարանը: 6 հոգի կորան: Վնասը մէկ միլիօն ֆրանկ է:

ՆԷԱՊՕԼ, 23 յուլիսի: Երէկ նոր երկրաշարժ կար Իսկիա կղզու վրա: Էպօմէօ լեռան բարձրութիւնը բաժանվեցաւ և ծածկեց Ֆօրիօ գիւղի մի մասը: Մի քանի տներ քանդվեցան, բայց դժբաղդութիւններ մարդկերանց հետ քիչ պատահեցան:

ԼՕՆԴՕՆ, 23 յուլիսի: Ֆրանսիական դեսպանի բանակցութիւնները Պեկինի մէջ չեն յուսադրում, որ Չինաստանի հետ վէճը խաղաղութեամբ վերջանայ:

ՓԱՐԻԶ, 23 յուլիսի: Անամայի թագաւոր Տու-Դուկ վախճանվեցաւ: Գահի վրա բարձրացաւ Բուդուկ: Ֆրանսիական գլխաւոր հրամանատարը Անամի մէջ, գեներալ Բուէ յուլիսի 17-ին հասաւ Գալերօնգ և պատրաստվում է պատերազմի:

ԿԱՅԻՐԷ, 23 յուլիսի: Ռամազանի վերջանալու առիթով մահմետական ազգաբնակութիւնը պատրաստվում է այցելել հանգուցեալների գերեզմանները, բայց գերեզմանատների վրա կանգնած են անգլիական զօրքեր ժողովուրդին չը թողնելու համար վարակմանից երկիւղ ունենալու պատճառով:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 24 յուլիսի: Մեծ Իշխան Վլադիմիր Ալէքսանդրովիչ իւր Ամուսնու հետ երէկ ուղևորվեցաւ կարճ ժամանակով Նովգորոդ: Ներքին գործերի մինիստրը արձակուրդ տուաց, մինիստրութեան կառավարութիւնը իր օգնական Դուրնովօին յանձնելով: Կ ա ռ ա վ ա ր չ ա կ ա ն հ ա ղ ո ր դ ո ւ թ ի ւ ն. յուլիսի 20-ին Եկատերինօսլավի մէջ քաղաքի հրէական մասի վրա յարձակվեցաւ ամբոխը, որ զայրացել էր այդ օրը պատահած այն դէպքից, որ մի հրէայ ծանր հարուածներ էր հասցրել մի քրիստոնեայ կնոջ: Անկարգութիւնները վերջացնելու համար զօրքեր կանչվեցան, որոնք կարգապահութիւնը վերականգնելու ժամանակ ստիպված էին զէնք գործ ածել: Անկարգութիւն գործող ամբոխից, որ գլխաւորապէս բաղկացած էր կառուցվող երկաթուղու բանուորներից, սպանված են 10 մարդ և վիրաւորված են 13 մարդ:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 24 յուլիսի: Թիւրքաց նաւահանգիստների մէջ ոչ կասկածաւոր նաւերի համար նշանակված է 20 օրվայ և կասկածաւորների համար 25 օրվայ կարանտին:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

կռնատակ ածած. երևում է, որ մինչև ծունր իջած աղօթում է, փոյալել են մինչև անգամ կապոյտ բիծեր ծնկների վրա.—այո, այդ ճշմարիտ էր: Հիմա կը պատմեմ ձեզ այն պատմութիւնը, որ պատահեց շան հետ: Սենկօվների կալուածքը գտնվում էր լեռներին աւելի մօտ, քան թէ մերը: Նրանք ունէին շատ ոչխարներ, որոնք երբեմն արածում էին մեծ անտառի ստորոտում: Գիշերները նրանց քշում էին փարախի մէջ, որ շրջապատած էր ամուր ցանկապատով: Հովիւները ամէն գիշեր վառում էին մեծ խարոյկներ և քնում էին, չը բաժանվելով հաստ ցուպերից, որ ամրացրած էին երկաթեայ գլխիկներով. բացի դրանցից, նրանք ունէին իրանց մօտ հրացաններ: Այդ բոլոր նախազգուշութիւնները անհրաժեշտ էին, որովհետև անմիջապէս փարախի ետևից, դէպի լեռը, տարածվում էր մեծ անտառ, որի մէջ գայլերը և արջերը ազատ վազվզում էին և բազմացել էին արագութեամբ: Շներին մէջ, որ գտնվում էին փարախում, նշանաւոր էր մի սև շուն: Նրան կոչում էին Ածուխ: Եւ նա սև էր, ինչպէս ածուխ, և նրա աչքերը վառվում էին շիկացրած ածուխների նման: Նա էր բարեկամը իմ... ներեցէք, լեզուիցս դուրս թռաւ:

Նա կարմրեց և աչքերը խոնարհեցրեց դէպի ցած:

—Եւ այսպէս, Ածուխը օրիորդ Նիկօլայի բարեկամն էր. դեռ երեխայութեան հասակում, երբ նա խաղ էր անում ցամաք աւազների մէջ, Ածուխը խաղակից էր լինում նրա հետ,—նա ինքն էլ այդ ժամանակ փոքրիկ լակոտ էր,—շատ անգամ պատահում էր, որ սկսում էր լիզել նրան, լիզում էր լեզուով նրա երեսը, իսկ փոքրիկ աղջիկը գրկում էր իր ձեռներով նրա ստամինքի մէջ և ծիծաղում էր. շունն էլ սկսում էր ծիծաղել: Յետոյ երկուսն էլ աճեցին: Ածուխը դարձաւ մեծ և ուժեղ, ինչպէս մի արջ: Նիկօլան, ի հարկէ, յետ մնաց, բայց նրանք շարունակում էին սիրել միմեանց: Ածուխը բնութիւնից մեծահոգի էր. նա, գրեթէ, մի առանձին պահանջ էր զգում պաշտպանել տկարներին: Դժուար էր նրա նման գտնել: Եւ այդպէս նա մտքին դրեց ընդունել իր վրա ոչխարների պաշտպանութիւնը: Այդ խեղճ, երկչոտ անասունները կարծես թէ, ստեղծված էին Ածուխի համար: Նա իր կամքով տեղափոխվեցաւ ոչխարների փարախի մէջ և երբեմն որպէս հիւր սկսեց յայտնվել կալուածական տանը, իսկ երբ վերադառնում էր այնտեղից փարախը, ոչխարները իսկոյն խմբվում էին նրա շուրջը և ուրախութիւնից սկսում էին ամեն կողմից խփել նրան: Իսկ նա դուրս էր պրծում իր կարմիր լեզուն և լիզում էր նրանց մերթ աջ կողմը, մերթ ձախ կողմը, կարծես թէ, կամենում էր ասել. դէ, լաւ է, ես հօ բոլորը գիտեմ, բաւական է: Հաւատում էք արդեօք, գայլերը վախենում էին նրանից. պատահում էր, որ արջն էլ խոյս էր տալիս, երբ տեսնում էր նրան հսկողութեան մէջ: Երբեմն Նիկօլան անձամբ գնում էր փարախը նրա տեսութեան համար, և երևում էր, որ խելացի շունը հասկանում էր այդ: Եթէ օրիորդը երկար ժամանակ չէր տեսնվում, Ածուխը կարօտութիւնից սկսում էր խածոտել, այլ ևս կալուածական տան մէջ չէր մնում, և իր տխրութիւնը ցրվելու համար, սկսում էր վազվզել ուրիշ տեղերում: Զարմանալի անասուն: Պատահում էր, երբ որ Նիկօլան գալիս էր նրա մօտ, նա քշում էր նրա ընդառաջ բոլոր փոքրիկ գառներին: Օրիորդը նստում էր նրա վրա և նա ազատ տանում էր նրան, բոլորովին ազատ և հպարտ կերպով: Չէ որ նա իմանում էր իր կրած շալակի արժէքը: Այն ժամանակ, երբ ես առիթ ունեցայ ծանօթանալու Ածուխի հետ, նա արդէն ծերացել էր, ձայնը կերկերվում էր, ատամները փչացել էին, երբեմն նիրհում էր և ոչխարները սկսել էին կորչել: Այդ միջոցին լուրեր տարածվեցան մի սարսափելի արջի մասին, սարսափելի, ասում եմ ձեզ: Արդէն մի քանի անգամ տեսել էին նրան փարախի մերձակայքում: Ակամայ կրկին յիշեցի ես այն արջին, որից ես գարնանը այնքան վախեցայ կիրճի մէջ, և ես սկսեցի սարսռալ... Միանգամ գնում էի Սենկօվների մօտ, տեսնում եմ, որ գիւղացիները փախչում են այս կողմ և այն կողմ, և աղաղակում են. արջը, արջը: Տեսնում եմ, որ բոլորն էլ վազում են դէպի ոչխարների փարախը: Սոսկումը տիրում է ինձ. ձիս արագութեամբ քշում եմ դէպի այն կողմը, գալիս եմ իջնում, տեսնում եմ՝ կանգնած են մի խումբ մարդիկ, իսկ նրանց մէջտեղում գետնի վրա ընկած է Նիկօլան, գրկած ունենալով Ածուխին, հեկեկում է, իսկ նրա չորս կողմում բազմութիւնը շշնջում է: Ես ականջ եմ դնում: Ինչ եմ լսում: Անհագին արջը ներս էր մտել փարախի մէջ և դուրս էր քարշել մի ոչխար: Հովիւները, շները տեղից չէին շարժվել, սկսել էին միայն բոլոր ուժով աղաղակել: Յանկարծ լսելի է լինում օրիորդի ձայնը: Կաղ Ածուխը իսկոյն դուրս է ցատկում ցանկապատից, յարձակվում է արջի վրա, իսկ արջը նրա վրա. հովիւները հրացաններով դուրս են վազում—արջը փախչում է,—ոչխարը ազատվում է: Ածուխը քարշ գալով յետ է դառնում, փռվում է մի քանի քայլեր և ցած է ընկնում, որպէս մի հերոս: Նիկօլան նետվում է նրա վրա և սեղմում է նրան իր կուրծքին: Արտասուքը թափվում է օրիորդի աչքերից: Ածուխը աշխատում է բարձրացնել գլուխը, ծանր կերպով հագոց է հանում—և ամեն ինչ վերջանում է: Այդ րոպէին ես նայում եմ իմ վրա, որպէս մի եղեռնագործի վրա:—Թող տուեցէք նրան, օրիորդ Նիկօլա,—ասում եմ ես: Բայց նա բարձրացնում է իր արտասուալի աչքերը և ասում է. դուք խստասիրտ մարդ էք, Դիմիտրէ,—այդ իմ անունն է:— Ես խստասիրտ մարդ եմ: Լաւ մտածեցէք: Իսկոյն ձիս յանձնում եմ հովիւներին, վեր եմ առնում երկայն դանակը, սրում եմ, վեր եմ առնում մի հին հրացան, դուրս եմ հանում նրա միջից առաջվայ լցրածը, նորից լցնում եմ,—մի բուռն վառօդ և նոյն քանակութեամբ կտրտած կապար —և դիմում եմ դէպի լեռները: Ես գիտէի, որ նա դեռ կիրճից անցած չէր լինի:

(Կը շարունակվի)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՒՐՕՊԱԿԱՆ ԼՈՒԱՑԱՐԱՆ ԴԷՅԿԱՐԽԱՆՕՎԻ միխայլօվսկայա փողոց, № 69: Լուացքի մաքրութեան և գլխաւորապէս ամրութեան համար մանաւանդ հագուստների և վարագոյրների համար լուանում է **ՇՈԳԻՈՎ**, որ շատ գեղեցիկ հետևանքներ է ունենում:

1—3

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

„ՀԱՅՈՑ

առաջին ընդհանուր

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ“

Ծախվում է կենտրոնական և կովկասեան գրավաճառանոցում:

գինն է 50 կոպեկ:

կարելի է ձեռք բերել նաև աշխատասիրողից հետևեալ հասցեով.

Тифлисъ. — на Авлабарѣ. УЧИТЕЛЮ ОВАНЕСУ НАЗАРЯНЦЪ.

3—10

ԼԵՒՈՆ ԽԱՆ-ԱՂԵԱՆՑ

՝Ի ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ:

Բերել եմ տալիս և ծախում եմ ամենայն տեսակ գիւղատնտեսական մեքենաներ, ջաղացներ, ձիթահաններ, խիզարներ, շոգեշարժ մեքենաներ և այլն: Ցանկացողներին սովորեցնում եմ նոցա բանեցնելու կերպը: Պատկերազարդ ցուցակս մեքենաների, նրանց գներովը ուղարկում եմ ցանկացողներին ՁՐԻ:

Դիմել այս հասցեով. Въ Вагаршапатъ. Въ контору Эчміадзинской Паровой Маслобойни.

Л. Е. Ханъ-Агову.

3—10

ՈՒՐԻՇ ՏԵՂԻՑ 25% ԷԺԱՆ

ցիտրատ-մագնեզիա, կաֆէ աղացներ, ութօներ, մահճակալներ, կարբոլեան փոշի տարափոխիկ հիւանդութիւնների դէմ, կլեօնկա, դանակներ և պատառաքաղներ, շշեօտկաներ, գրիչներ, **ԹԷՅ** 1-ին հունձի: **ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ:**

4—10

ԳԼՕԲՈՒՍԻ ԳՐԻՉՆԵՐ

Որոնցով կարելի է գրել ամենակոպիտ թղթի վրա:

Միակ գործակա լութիւն **ԱՆԳ-**
ԼԻԱԿԱՆ Խ ԱՆՈՒԹ: Նոյն
տեղը կան ամեն տեսակ ձեռագրե-
րի համար մեծ քանակութեամբ
ԳՐԻՉՆԵՐ ամեն ձևի 25%
էժան քան թէ ուրիշ տեղ: Կա-
նոյնպէս ԹԱՆԱՔ, թուղթ, տետրակ-
ներ, գմուռ, ՄԱ ՏԻՏՆԵՐ, քարեգ-
րիչներ, պենալ, ԳՐՉԱԿՈԹ, քսակ-
ներ, ծխախոտի ամաններ, ՄԿՐԱՏ-
ՆԵՐ, ածելիք, ս րոցներ, խալիչա-
ներ, ԲԱԶԿԱԹՈՌ- ՄԱՀՃԱԿԱԼ, վեն
բարկու կախելու համար իրեր, ԳՕ-
ՏԻՆԵՐ, վզպգտի ներ, ՄԱՏՈՒՑԱ-
ՐԱՆՆԵՐ, բրիտանական մետալից իրեր, ԼԱՊՏԵՐՆԵՐ, գդալներ, ԲԱԺԱԿՆԵՐ, ջրամաններ, երես լուանալու ամաններ, ֆիլտրա, կրան, շփոցներ, սպգու մկրատներ, շորի շշեօտկա, գլխի, երկաթէ թելերից, ձիու համար: Մակենտօշներ: Բժշկական թուղթ վառերկլօզեւտի համար և այլն և այլն:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹ:

28—100

КЁЛЕРСКАЯ УКСУСНАЯ ЭССЕНЦІЯ.

33—50

ՍՐԿԱԹԷ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ

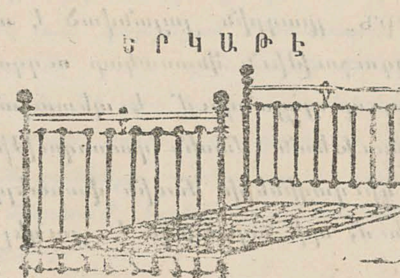

ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ

Մի հոգու համար 8 րուբլուց, երկու հոգու համար 14 ր., մահիճներ ծովային խոտով լցված 6—9 ր. **ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԻՋ:** Նոյն տեղը մեծ քանակութեամբ ԱՄԱՆՆԵՐ, դանակներ պատառաքաղներ և երկաթէ ԳՐԻՉՆԵՐ, կողպէքներ, թերիվ, տղամարդկերանց և կանանց ԹԱՄԲԵՐ, մատուցարաններ, ԿԼԷՕՆԿԱ, րէվօլվերներ, ՀՐԱՑԱՆՆԵՐ, ալբօմներ, կօնֆեկտներ, ԹԷՅ 1-ին հունձի և այլն 25% աւելի լաւ և էժան քան թէ ուրիշ տեղ:

71—100

վերականգնեցնող **ՄԱԿ-ՄԱՍՏԵՐ**, մազերը ամրացնող և նրանց **ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ** վերադարձնող: գինը 2 ր. շիշը, **ՓՈՍՏԱՅՈՎ** ուղարկված 2 ր. 49 կոպ. **ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ** խանութի մէջ

Մի և նոյն տեղը **ԽԻՆԱՅԻ ԻՒՂ**, մազերը ամրացնելու համար, 1 ր. ամանը և վրձին գլխացաւի դէմ, **ՏՈՒԱԼԷՏԻ ՍԱՊՈՆ** և հոտաւէտ ջրեր և այլն:

27—100

ԳԱԼԵՐԵԱ **ԱՐԾՐՈՒՆԻ**, ԴՎՕՐՑՈՎԱՅԱ ՓՈՂՈՑ

ՊԱՀԵՍՏ **ԵՒՐՕՊԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ** № 144.

СКЛАДЪ ЕВРОПЕЙСКИХЪ ТОВАРОВЪ

№ 144, **ГАЛЛЕРЕЯ АРЦРУНИ**

Ծախվում են. մեծ քանակութեամբ և խիստ էժան, վիէննայի ԹՕՆԷԹ ֆաբրիկայի ՄԷԲԷԼԻ ամեն տեսակ, նոյնպէս ՈՍԿԵԶՕԾ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ հայելիների համար և ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ, լուսանկարների համար ԱԼԲՈՒՄԻ թուղթ, Բէլգիայի ԱՊԱԿԻՆԵՐ պատուհանների համար, ամեն տեսակի, նոյնպէս ՄԱՐՄԱՐԻՈՆ քար, ԹՈՒՋԵԱՅ ԱՄԱՆՆԵՐ էմալով, ՆԻԹՐԱԹ ԴԱՐԺԱՆ, ՈՍԿԻ և ուրիշ շատ ապրանքներ:

ԹՈՅԼՏՈՒՈՒԹԵԱՄԲ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ՎԵՐԱՏԵՍՉԻ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ ԹԻՖԼԻԶՈՒՄ

Սօլօլակի և Բութչեվսկի փողոցների անկիւնում, Աղէքսանդր Ղորղանեանցի տանը, № 21

Առևտրական կուրսերի նպատակն է մասնագիտական առևտրական կրթութիւն տալ այն երկու սեռի անձանց, որոնք որ կամենում են իրանց վաճառական գործունէութեանը նուիրել:

Կուրսերը կունենան երկու բաժին՝ մեծագոյն միամեայ դասընթացքով և փոքրագոյն երկամեայ դասընթացքով:

Աւանդելի առարկայք սոքա են՝ 1) Առևտրական Տնտեսութիւն, 2) Առևտրական թուաբանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն, 4) Առևտրական թղթակցութիւն և 5) Առևտրական կանոնադրութիւն:

Տարեկան վարձը մեծագոյն բաժանման համար 125 րուբլի է. իսկ փոքրագոյնի համար 75 ր.:

Կուրսերի մանրամասն կանոնները և ծրագիրը թէ ռուսերէն և թէ հայերէն լեզուով կարելի է ստանալ ձրիապէս հիմնադրի բնակարանումը, եղբարց Ծովիանովների առևտրական տան գրասենեակում և „Մշակ“ լրագրի խմբագրութեան մէջ:

Օտարաքաղաքացիք նոյն կանոնները և ծրագիրը ստանալու համար պէտք է դիմեն բացառապէս հիմնադրին վերոյիշեալ հասցեով:

Ընդունելութիւնը ցանկացողների համար լինում է ամենայն օր 6 ժամից մինչև 8 կէսօրից յետ: Նոյն ժամանակամիջոցում կարելի է հիմնադրից բացատրութիւն ստանալ կուրսերին վերաբերեալ բոլոր հարցերի մասին:

Հիմնադիր „Առևտրական կուրսերի“ Ս. ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆՑ

Աշակերտների ընդունելութիւնը կը շարունակուի միայն մինչև 15-ն սեպտեմբերի:

2—15 (2)

Սեպտ. 1-ին Երևանում բացուելու է

ԼԵՒՈՆ ԹԻՒՍԻԿԵԱՆՑԻ մասնաւոր պրոգիմնազիան:

Պայմանները կարելի է իմանալ հիմնարկողից ամեն օր Երևանում, Թալխանովսկի փողոցում, Մելիքովի տանը: Օտարաքաղաքացիք ուղարկելով հիմնարկողին մի 7 կոպ. փոշտի մարկա կը ստանան պրոգիմնազիայի տպած կանոնադրութիւնը:

3—10

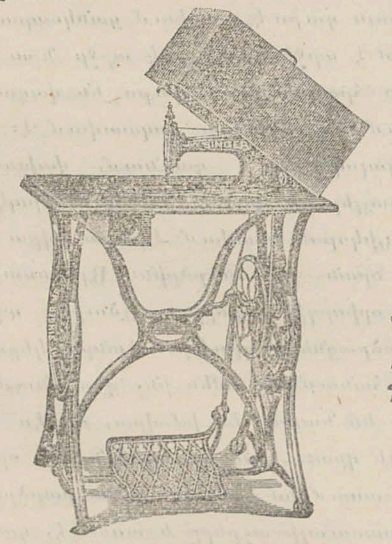

ՄԱՆՈՒՖԱԿՏՈՒՐԱՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Զ Ի Ն Գ Ե Ր

ՆԻՒ-ԻՕՐԿԻ ՄԷՋ

ԿԱՐԵՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ ԱՄԵՆԱԸՆԴԱՐՁԱԿ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ:

Ծախում է ամենալաւ համարված կարեմեքենաներ նպաստող նոր գործիքներով և նոր պատուանդաններով, որոնք պահպանում են փչանալուց, գործելու ժամանակ աղմուկ չեն հանում և թեթև ընթացք ունեն աշխատանքի ժամանակ, այնպէս որ ամենաթոյլ և ծեր մարդիկ կարող են նրանց կառավարել առանց ոյժերը սպառելու: Ծախվում է

ԿԷՍ ՄԻԼԻՕՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻՑ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐՎԱՅ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

Այս իրողութիւնը ամենալաւ ապացոյց է Զինգերի կարէմեքենաների համար:

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ. Զինգերի իսկական կարեմեքենաները մեծ վարկ ունեն, որովհետև իրանց գեղեցիկ յատկութիւններով ամենքին զմայլեցնում են և այդ պատճառով ուրիշ գործարանները նրանց կեղծում են և ծախում են Զինգերի իսկական կարեմեքենաների տեղ: Զգուշացնում եմ ձեզ, որ Զինգերի իսկական իւրաքանչիւր կարեմեքենան The Singer Manufacturing C-° ֆիրմայից ունի գործարանի դրոշմներ մեքենայի կոթի և մամուլի վրա. The Singer Manufacturing C-°,

Գ. ՆԷՑԴԼԻՆԳԵՐ, ԹԻՖԼԻՍ, ԳՕԼՕՎԻՆՍԿԻ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ ՄԻՐԻՄԱՆՕՎԻ

ԲԱԹՈՒՄԻ մէջ Պոլիցէյսկայա փողոց, տուն Թերզի-Օղլի:
ՔՈՒԹԱՅԻՍԻ մէջ Միխայլօվսկայա փողոց, տուն Շնէյդերի:
ԲԱԳՈՒԻ մէջ Միխայլօվսկայա փողոց, տուն Միրզա-Աւագովի:
Իւրաքանչիւրին միջոց տալու համար ձեռք բերել Զինգերի ամենաօգտակար և իսկական կարեմեքենան կարելի է գնել փոքր մուտքերով, այսինքն շաբաթական 1 ր. 50 կ. վճարելով առանց իսկական գինը բարձրացնելու: Հնացած մեքենաները խանութը փոփոխում է:

11—50 (1)

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 25 Іюля 1883 года. Типографія Канцеляріи Главнонач. Гражд. час., Лорисъ-Меликовская ул., д. каз.